

F. t. 1. vedr. retsplejeloven

om den, der foretager den hemmelige optagelse, ikke selv er til stede, når blot aflytningen sker med samtykke fra en af de deltagende. Ligeledes antages der ikke at foreligge ulovlig aflytning, selvom den, der foretager den hemmelige optagelse, ikke selv er deltager i mødet, når den pågældende dog lovligt er til stede, f.eks. som tilhører, med samtykke fra (en af) de deltagende. Også i den sidstnævnte situation vil tredje mand efter aftale med politiet lovligt kunne foretage optagelse af forhandlingerne på mødet. Den, der stiller mødelokalet til rådighed, vil derimod ikke uden videre kunne aflytte eller optage samtalen, idet det afgørende efter bestemmelsen er, om den pågældende lovligt deltager i mødet eller i øvrigt med rette er til stede.

Spørgsmålet om, hvorvidt samtykke til observation med diskulperende (dvs. ansvarsfritagende) virkning kan gives af den, der har rådighed over den ikke frit tilgængelige lokalitet, kan give anledning til nogen tvivl, og kan næppe besvares generelt, idet det må afhænge af, under hvilke omstændigheder overvågningen foregår, og hvilke forudsætninger den, der overvåges, har haft med hensyn til sin tilknytning til og rådighed over den ikke frit tilgængelige lokalitet. Der kan i den forbindelse ikke lægges vægt på det formelle ejerforhold, men på hvem der efter udtrykkelig aftale eller forudsætningsvis er tillagt beføjelse til at råde over lokaliteten. Spørgsmålet om, hvem der kan anses for at have rådighed over en ikke frit tilgængelig lokalitet, er nærmere beskrevet i bet. 1298/1995, s. 108-110.

I de tilfælde, hvor det er den *forurettede* ved den lovovertrædelse, som efterforskningen angår, der har rådighed over den lokalitet, hvor man ønsker at observere, forekommer det rimeligt, at forurettede kan meddele tilladelse til, at politiet observerer i den pågældendes lokalitet i samme omfang, som forurettede selv ville kunne foretage observationer. Hvis f.eks. en mindre næringsdrivende gentagne gange er udsat for tyveri fra sit lager, kan det være nærliggende at forsøge at få standset og opklaret disse tyverier ved videoovervågning af lageret. I denne situation er der næppe tvivl om, at den næringsdrivende selv kan etablere en sådan overvågning, og Strafferetsplejeudvalget finder derfor, at den næringsdrivende også bør kunne anmode politiet om bistand til det samme.

Udvalget har derfor valgt at foreslå, at der i denne situation skal kunne gives et skriftligt samtykke af forurettede til observationen med den virkning, at de foreslåede regler i retsplejelovens § 791 a ikke finder anvendelse.

Når den, der har rådighed over den lokalitet, som ønskes observeret, ikke er den *forurettede* ved den

lovovertrædelse, som efterforskningen angår, er der ikke på tilsvarende måde forhold, der tilsiger, at der bør kunne meddeles samtykke. Under hensyn til den usikkerhed, der knytter sig til spørgsmålet om, hvem der kan give samtykke til fotografering og iagttagelse på ikke frit tilgængelige områder, og i hvilke situationer et samtykke lovligt kan gives, har udvalget valgt at foreslå, at spørgsmålet om observation af personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted, ved hjælp af fjernbetjent eller automatisk virkende tv-kamera, fotografiapparat eller lignende apparat eller ved hjælp af apparat, der anvendes i en bolig eller andre husrum, altid skal forelægges for retten til afgørelse, uanset om der meddeles samtykke til indgrebet.

6.2.2. Observation af personer på frit tilgængeligt sted eller uden anvendelse af optisk udstyr (ikke kvalificerede indgreb)

Den mindst indgribende form for observation er observation af personer, der befinder sig på et frit tilgængeligt sted eller observation med det blotte øje. Strafferetsplejeudvalget er ikke fremkommet med forslag til lovregler, der generelt regulerer politiets adgang til at anvende denne form for observation.

Strafferetsplejeudvalget har imidlertid nærmere vurderet behovet for en regulering af dels politiets adgang til at *fotografere demonstrationer*, dels politiets adgang til at foretage *skjult tv-overvågning* på frit tilgængelige steder. Der henvises herved til bet. 1298/1995, s. 120-127.

For så vidt angår politiets adgang til at *fotografere demonstrationer* er det udvalgets opfattelse, at der ikke er anledning til at fastsætte nærmere regler om politiets optagelse, opbevaring eller anvendelse af film eller fotografier af demonstrationer. Udvalget har bl.a. henvist til, at der - ud over den efterforskningsmæssige betydning - kan opregnes en række helt legitime grunde til, at politiet optager fotografier og film. Optagelserne kan således bl.a. anvendes som dokumentation med henblik på at imødegå kritik af politiets indsats samt til uddannelsesmæssige formål. Udvalget har endvidere henvist til, at det fremgår af en regeringserklæring fra 1968, at registrering af danske statsborgere ikke må finde sted alene på grundlag af lovlig politisk virksomhed.

Med hensyn til politiets brug af observation på frit tilgængeligt sted i den situation, hvor der er tale om *skjult tv-overvågning*, har Strafferetsplejeudvalget pegt på en række forhold, der kan tale henholdsvis for og imod en lovregulering.

For en regulering taler, at indgrebet kan komme til at omfatte en række personer, der er uden forbindelse